

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	น
อักษรย่อ และสัญลักษณ์	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	2
1.4 ขอบเขตการศึกษา	2
บทที่ 2 ทฤษฎีและวรรณกรรม	4
2.1 สีไดเรกต์ (Direct Dye)	4
2.2 โครงสร้างเคมีของสีไดเรกต์	5
2.3 ผลกระทบของการทิ้งน้ำเสียสีรวมจากการย้อมผ้า	7
2.4 ประเภทของสิ่งสกปรกที่เจือปนอยู่ในน้ำเสีย	7
2.5 กระบวนการ โคแอกกูเลชัน (Coagulation Process)	8
2.5.1 การเกิดเสถียรภาพของอนุภาค	8
2.5.2 การลดเสถียรภาพของอนุภาคสารแขวนลอย	9
2.5.3 กลไกการทำโคแอกกูเลชันด้วยสารส้มและสารประกอบเหล็ก	10
2.5.4 ชนิดของสารโคแอกกูแลนต์	11

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.6 กระบวนการดูดติดผิว (Adsorption)	13
2.6.1 วัสดุดูดซับ (Adsorbent)	13
2.6.2 คุณสมบัติของถ่านกัมมันต์	16
2.6.3 กลไกของกระบวนการดูดติดผิว	17
2.6.4 ทฤษฎีของการกระบวนการดูดติดผิว (Adsorption Theory)	18
2.6.5 Freundlich Adsorption Isotherm	18
2.6.6 Langmuir Adsorption Isotherm	20
2.6.7 จลศาสตร์ของการดูดติดผิว (Adsorption Kinetics)	21
2.6.8 ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการดูดติดผิว	23
2.6.9 ลักษณะของกราฟเบรคทูร์ (Breakthrough Curve) และ การเคลื่อนย้ายมวลสารสำหรับ Fixed-bed Adsorption Column	24
2.6.10 การหาความยาวของ Mass Transfer Zone	27
2.7 การนำถ่านกัมมันต์มาประยุกต์ใช้ในงานจริง	28
2.7.1 วิธี Empty Bed Contact Time (EBCT)	29
2.7.2 วิธี Bed Depth – Service Time	30
2.8 สรุปสาระสำคัญจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง	32
บทที่ 3 การดำเนินการศึกษา	40
3.1 อุปกรณ์ และสารเคมีที่ใช้ในการทดลอง	40
3.2 ขั้นตอนและวิธีการทำการทดลอง	40
3.2.1 วิธีการที่ใช้ในการศึกษา	41
3.2.2 การเตรียมน้ำเสียที่ใช้ในการศึกษา	49
3.2.3 คุณสมบัติของถ่านกัมมันต์ที่ใช้ในการทดลอง	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2.4 การเก็บน้ำตัวอย่าง และการวิเคราะห์ลักษณะน้ำเสียที่เข้าและออก ระบบ	50
บทที่ 4 ผลการศึกษาและวิจารณ์ผลการศึกษา	52
4.1 การทดลอง Jar Test	52
4.1.1 ผลของพีเอชที่มีต่อประสิทธิภาพการกำจัดสีในรูปของ ทีไอซี	52
4.1.2 ผลของปริมาณสาร โคแอกกูแลนต์ที่มีต่อการกำจัดสีในรูปของ ทีไอซี	55
4.1.3 การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ในการใช้สาร โคแอกกูแลนต์	57
4.2 การทดลองกระบวนการดูดซับแบบแบทช์ในถังปฏิกริยาแบบเท	57
4.2.1 ผลของ พีเอช ที่มีต่อเวลาสัมพัทธ์ของถ่านกัมมันต์	58
4.2.2 ผลของความเข้มข้น ทีไอซี เริ่มต้นที่มีต่อเวลาสัมพัทธ์ของถ่านกัมมันต์	60
4.2.3 ผลของ พีเอช ที่มีต่อค่าความสามารถในการดูดซับสีของถ่านกัมมันต์	62
4.2.4 ผลของความเข้มข้น ทีไอซี ของสีเริ่มต้นที่มีต่อค่าความสามารถ ในการดูดซับสีของถ่านกัมมันต์	68
4.3 การทดลองดูดซับแบบต่อเนื่องเพื่อศึกษาผลของอัตราการใช้และความลึก ของคอลัมน์ ที่มีผลต่อกระบวนการดูดซับสีของถ่านกัมมันต์ C1000 และ F300	73
4.3.1 การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ในการใช้ถ่านกัมมันต์	88
บทที่ 5 สรุปผลการทดลอง	90
5.1 สรุปผลการศึกษา Jar Test	90
5.2 สรุปผลการศึกษาแบบไม่ต่อเนื่องในถังปฏิกริยาแบบเท	90
5.3 สรุปผลการศึกษาแบบต่อเนื่อง	91

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาเพิ่มเติม	92
เอกสารอ้างอิง	93
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก ข้อมูลการทดลอง	96
ภาคผนวก ข ตัวอย่างการคำนวณ	122
ภาคผนวก ค รูปแสดงลักษณะของน้ำเสียสีข้อมฟ้ารวมที่ใช้ในการทดลอง	129
ภาคผนวก ง ผลงานตีพิมพ์เผยแพร่	131
ประวัติผู้เขียน	151

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
3.1	การทดลองศึกษาผลของความเข้มข้นของน้ำสีย้อมผ้ารวม (วัดในรูปทีไอซี) ต่อเวลาสัมผัสของถ่านกัมมันต์ทั้ง 2 ชนิด	44
3.2	การศึกษาผลของ pH ต่อเวลาสัมผัสของถ่านกัมมันต์ทั้ง 2 ชนิด	45
3.3	การศึกษาผลของปริมาณความเข้มข้นของน้ำสีย้อมผ้ารวม (วัดในรูปทีไอซี) ต่อความสามารถในการดูดติดของถ่านกัมมันต์ทั้ง 2 ชนิด	46
3.4	การทดลองผลของ pH ต่อความสามารถในการดูดติดของถ่านกัมมันต์ทั้ง 2 ชนิด	47
3.5	การทดลองกระบวนการดูดติดแบบต่อเนื่องของถ่านกัมมันต์ทั้ง 2 ชนิด	48
3.6	ลักษณะสมบัติของถ่านกัมมันต์ที่นำมาศึกษา	50
3.7	จุดเก็บตัวอย่างน้ำ รูปแบบการวิเคราะห์น้ำเสีย และพารามิเตอร์ที่ตรวจวัดในการทดลองแบบไม่ต่อเนื่อง	51
3.8	จุดเก็บน้ำตัวอย่าง รูปแบบการวิเคราะห์น้ำเสีย และพารามิเตอร์ที่ตรวจวัดในการทดลองแบบต่อเนื่อง	51
4.1	คุณสมบัติของถ่านกัมมันต์ที่ใช้ในการทดลอง	58
4.2	ค่าคงที่ตามสมการ Freundlich และ Langmuir ที่ค่า พีเอช เท่ากับ 3, 5, 7 และ 9 ของถ่านกัมมันต์ชนิด C1000 และ F300 (ทีไอซี เริ่มต้น 39.05 มก./ล.)	66
4.3	ค่าคงที่ตามสมการ Freundlich และ Langmuir ที่ค่าความเข้มข้นเริ่มต้น ทีไอซี เท่ากับ 39.05, 60.78, 78.41 และ 148.20 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ชนิด C1000 และ F300	72
4.4	อัตราการใช้ถ่านที่อัตราการไหลต่างๆ กันของถ่านกัมมันต์ชนิด C1000 และ F300	83
4.5	ค่าคงที่ตามสมการ Bohart และ Adams ของถ่านกัมมันต์ชนิด C1000 และ F300	87
4.6	ค่าความลึกวิกฤติที่อัตราการไหลที่แตกต่างกันของถ่านกัมมันต์ F300 และ C1000	87

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
2.1	14
2.2	15
2.3	15
2.4	16
2.5	19
2.6	21
2.7	23
2.8	25
2.9	26
2.10	27
2.11	28
2.12	29
2.13	29
2.14	31
3.1	42
3.2	43
3.3	48
4.1	53
4.2	53

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป	หน้า
4.3 ผลของปริมาณสาร โคแอกกูแลนต์ทั้ง 3 ชนิด คือ Alum ,FeCl ₃ และ FeSO ₄ ที่มีต่อการกำจัดทีโอซี ที่มีค่าความเข้มข้นเริ่มต้นเท่ากับ 420 มก./ล. โดยควบคุม พีเอช เท่ากับ 5.0 สำหรับ Alum และ FeCl ₃ และควบคุม พีเอช เท่ากับ 6.5 สำหรับ FeSO ₄	56
4.4 ผลของปริมาณสาร โคแอกกูแลนต์ ที่มีต่อประสิทธิภาพการกำจัดทีโอซี (%) โดยการใช้สาร โคแอกกูแลนต์ 3 ชนิด คือ Alum ,FeCl ₃ และ FeSO ₄ ซึ่งทำการควบคุม พีเอช เท่ากับ 5.0 สำหรับ Alum และ FeCl ₃ และควบคุม พีเอช เท่ากับ 6.5 สำหรับ FeSO ₄	56
4.5 ผลของ พีเอช ที่มีต่อเวลาสัมผัสที่ใช้ในการดูดซับทีโอซี ที่มีความเข้มข้นเริ่มต้นเท่ากับ 39.05 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ F300	59
4.6 ผลของ พีเอช ที่มีต่อเวลาสัมผัสที่ใช้ในการดูดซับทีโอซี ที่มีความเข้มข้นเริ่มต้นเท่ากับ 39.05 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ C1000	59
4.7 ผลของความเข้มข้นทีโอซีเริ่มต้นที่มีต่อเวลาสัมผัสที่ใช้ในการดูดซับทีโอซี ที่มีค่า พีเอช เท่ากับ 7 ของถ่านกัมมันต์ F300	61
4.8 ผลของความเข้มข้นทีโอซีเริ่มต้นที่มีต่อเวลาสัมผัสที่ใช้ในการดูดซับทีโอซี ที่มีค่า พีเอช เท่ากับ 7 ของถ่านกัมมันต์ C1000	61
4.9 ความสัมพันธ์ระหว่าง X/M และ C _e ของถ่านกัมมันต์ F300 ที่ค่าพีเอช แตกต่างกันที่เวลาสัมผัส 4 ชั่วโมง ที่อุณหภูมิห้อง (28± 3° C)	62
4.10 ความสัมพันธ์ระหว่าง X/M และ C _e ตามสมการ Freundlich Isotherm ของถ่านกัมมันต์ F300 ที่ค่า พีเอช แตกต่างกันที่เวลาสัมผัส 4 ชั่วโมงที่อุณหภูมิห้อง (28± 3° C)	63
4.11 ความสัมพันธ์ระหว่าง X/M และ C _e ตามสมการ Langmuir Isotherm ของถ่านกัมมันต์ F300 ที่ค่า พีเอช แตกต่างกันที่เวลาสัมผัส 4 ชั่วโมงที่อุณหภูมิห้อง (28± 3° C)	63

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป	หน้า
4.12 ความสัมพันธ์ระหว่าง X/M และ C_e ของถ่านกัมมันต์ C1000 ที่ค่าพีเอชแตกต่างกันที่เวลาสัมผัส 4 ชั่วโมงที่อุณหภูมิห้อง ($28 \pm 3^\circ \text{C}$)	64
4.13 ความสัมพันธ์ระหว่าง X/M และ C_e ตามสมการ Freundlich Isotherm ของถ่านกัมมันต์ C1000 ที่ค่า พีเอช แตกต่างกันที่เวลาสัมผัส 4 ชั่วโมงที่อุณหภูมิห้อง ($28 \pm 3^\circ \text{C}$)	64
4.14 ความสัมพันธ์ระหว่าง X/M และ C_e ตามสมการ Langmuir Isotherm ของถ่านกัมมันต์ C1000 ที่ค่า พีเอช แตกต่างกันที่เวลาสัมผัส 4 ชั่วโมงที่อุณหภูมิห้อง ($28 \pm 3^\circ \text{C}$)	65
4.15 ความสัมพันธ์ระหว่าง X/M และ C_e ของถ่านกัมมันต์ F300 ที่ค่าความเข้มข้นที่ไอซีเริ่มต้นที่แตกต่างกันที่เวลาสัมผัส 4 ชั่วโมงที่อุณหภูมิห้อง ($28 \pm 3^\circ \text{C}$) ที่ พีเอช เท่ากับ 7	69
4.16 ความสัมพันธ์ระหว่าง X/M และ C_e ตามสมการ Freundlich Isotherm ของถ่านกัมมันต์ F300 ที่ค่าที่ไอซีเริ่มต้นแตกต่างกันที่เวลาสัมผัส 4 ชั่วโมงที่อุณหภูมิห้อง ($28 \pm 3^\circ \text{C}$) ที่ พีเอช เท่ากับ 7	69
4.17 ความสัมพันธ์ระหว่าง X/M และ C_e ตามสมการ Langmuir Isotherm ของถ่านกัมมันต์ F300 ค่าที่ไอซีเริ่มต้นแตกต่างกันที่เวลาสัมผัส 4 ชั่วโมงที่อุณหภูมิห้อง ($28 \pm 3^\circ \text{C}$) ที่ พีเอช เท่ากับ 7	70
4.18 ความสัมพันธ์ระหว่าง X/M และ C_e ของถ่านกัมมันต์ C1000 ที่ความเข้มข้นที่ไอซีเริ่มต้นแตกต่างกันที่เวลาสัมผัส 4 ชั่วโมงที่อุณหภูมิห้อง ($28 \pm 3^\circ \text{C}$) ที่ พีเอช เท่ากับ 7	70
4.19 ความสัมพันธ์ระหว่าง X/M และ C_e ตามสมการ Freundlich Isotherm ของถ่านกัมมันต์ C1000 ที่ค่าที่ไอซีเริ่มต้นแตกต่างกันที่เวลาสัมผัส 4 ชั่วโมงที่อุณหภูมิห้อง ($28 \pm 3^\circ \text{C}$) ที่ พีเอช เท่ากับ 7	71

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป	หน้า
4.20 ความสัมพันธ์ระหว่าง X/M และ C_e ตามสมการ Langmuir Isotherm ของถ่านกัมมันต์ C1000 ที่ค่าที่ไอซีเริ่มต้นแตกต่างกันที่เวลาสัมผัส 4 ชั่วโมงที่อุณหภูมิห้อง ($28 \pm 3^\circ \text{C}$) ที่ พีเอช เท่ากับ 7	71
4.21 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างเวลาในการเดินระบบกับความเข้มข้น ที่ไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ที่ไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ F300 ที่อัตราการไหล 2.0 ลิตร/ชั่วโมง	74
4.22 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างเวลาในการเดินระบบกับความเข้มข้น ที่ไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ที่ไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ F300 ที่อัตราการไหล 4.0 ลิตร/ชั่วโมง	74
4.23 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างเวลาในการเดินระบบกับความเข้มข้น ที่ไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ที่ไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ F300 ที่อัตราการไหล 6.0 ลิตร/ชั่วโมง	75
4.24 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างเวลาในการเดินระบบกับความเข้มข้น ที่ไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ที่ไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ F300 ที่อัตราการไหล 8.0 ลิตร/ชั่วโมง	75
4.25 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างเวลาในการเดินระบบกับความเข้มข้น ที่ไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ที่ไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ C1000 ที่อัตราการไหล 2.0 ลิตร/ชั่วโมง	76
4.26 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างเวลาในการเดินระบบกับความเข้มข้น ที่ไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ที่ไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ C1000 ที่อัตราการไหล 4.0 ลิตร/ชั่วโมง	76
4.27 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างเวลาในการเดินระบบกับความเข้มข้น ที่ไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ที่ไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ C1000 ที่อัตราการไหล 6.0 ลิตร/ชั่วโมง	77

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป	หน้า
4.28 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างเวลาในการเดินระบบกับความเข้มข้น ทีไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ทีไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ C 1000 ที่อัตราการไหล 8.0 ลิตร/ชั่วโมง	77
4.29 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างปริมาตรที่ผ่านการบำบัดกับความเข้มข้น ทีไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ทีไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ F300 ที่อัตราการไหล 2.0 ลิตร/ชั่วโมง	78
4.30 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างปริมาตรที่ผ่านการบำบัดกับความเข้มข้น ทีไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ทีไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ F300 ที่อัตราการไหล 4.0 ลิตร/ชั่วโมง	79
4.31 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างปริมาตรที่ผ่านการบำบัดกับความเข้มข้น ทีไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ทีไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ F300 ที่อัตราการไหล 6.0 ลิตร/ชั่วโมง	79
4.32 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างปริมาตรที่ผ่านการบำบัดกับความเข้มข้น ทีไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ทีไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ F300 ที่อัตราการไหล 8.0 ลิตร/ชั่วโมง	80
4.33 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างปริมาตรที่ผ่านการบำบัดกับความเข้มข้น ทีไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ทีไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ C1000 ที่อัตราการไหล 2.0 ลิตร/ชั่วโมง	80
4.34 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างปริมาตรที่ผ่านการบำบัดกับความเข้มข้น ทีไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ทีไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ C1000 ที่อัตราการไหล 4.0 ลิตร/ชั่วโมง	81
4.35 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างปริมาตรที่ผ่านการบำบัดกับความเข้มข้น ทีไอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ทีไอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ C1000 ที่อัตราการไหล 6.0 ลิตร/ชั่วโมง	81

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป	หน้า
4.36 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างปริมาตรที่ผ่านการบำบัดกับความเข้มข้น ทีโอซี ที่จุดเบรคทรูความเข้มข้น ทีโอซี เท่ากับ 5.0 มก./ล. ของถ่านกัมมันต์ C1000 ที่อัตราการไหล 8.0 ลิตร/ชั่วโมง	82
4.37 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการใช้ถ่านกับค่า EBCT ของถ่านกัมมันต์ C1000	83
4.38 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการใช้ถ่านกับค่า EBCT ของถ่านกัมมันต์ F300	84
4.39 ความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่ใช้ในการเดินระบบก่อนถึงจุดเบรคทรูกับความลึกของคอลัมน์ของถ่านกัมมันต์ F300	85
4.40 ความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่ใช้ในการเดินระบบก่อนถึงจุดเบรคทรูกับความลึกของคอลัมน์ของถ่านกัมมันต์ C1000	85

อักษรย่อและสัญลักษณ์

ก.	กรัม
กก.	กิโลกรัม
มก.	มิลลิกรัม
ล.	ลิตร
มล.	มิลลิลิตร
ลบ.ม	ลูกบาศก์เมตร
ก./ล.	กรัมต่อลิตร
กก./ลบ.ม.	กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
มก./ก.	มิลลิกรัมต่อกรัม
มก./ล.	มิลลิกรัมต่อลิตร
ซม.	เซนติเมตร
ม.	เมตร
ซม.	ชั่วโมง
ม./ซม.	เมตรต่อชั่วโมง
ล./ซม.	ลิตรต่อชั่วโมงต่อชั่วโมง
ลบ.ม./ซม.	ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง
ม ²	ตารางเมตร
°C	องศาเซลเซียส
g	กรัม
mg.	มิลลิกรัม
mg./l.	มิลลิกรัมต่อลิตร
v	ปริมาตร
X/M	ปริมาณสารที่ถูกดูดติดต่อปริมาณตัวกลางที่ใช้ (มก./ก.)
hr	ชั่วโมง
Q _{max}	ความสามารถในการดูดติด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © Chiang Mai University
 All rights reserved